

Published by Triglav Club Limited
FOR SLOVENIANS IN AUSTRALIA

YEAR/LETO 8

DECEMBER — 1978

No. — ŠTEV.36

VZTRAJNA PRIZADEVANJA ZA SLOVENSKO AKADEMIJO

Prvi slovenski akademiki so se pred 40 leti zbrali na
glavni skupščini Akademije za znanost in umetnost

V teh dneh mineva 40 let, kar se je dolgotrajni boj slovenskih znanstvenikov in umetnikov za ustanovitev akademije zaključil na prvi glavni skupščini Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, 12. novembra 1938. leta se je namreč sešlo prvih 18 slovenskih akademikov, pred tem dnem pa je bila prehojena skoraj 20 let dolga pot, na kateri so morali Slovenci dokazovati takratnim jugoslovanskim oblastem, da je za razvoj nacionalne znanosti in umetnosti akademija na Slovenskem potrebna.

Prvi predsednik Akademije je bil Rajko Nahtigal, redni profesor za slovensko filologijo, pobudnik organiziranega znanstvenega dela ob ustanovitvi ljubljanske univerze 1919, leta in prvi dekan filozofske fakultete. Generalni sekretar je bil Gregor Krek, komponist in pravni pisec, načelniki pa v filozofsko-filološko-historijskem razredu Fran Ramovš, Milko Kos, Aleš Ušeničnik, v pravnem Metod Dolenc, v matematično-prirodoslovnem Jovan Hadži in Milan Vidmar ter v umetniškem razredu Fran Sal. Finžgar. Delo je začelo 1939. leta, ko so bili imenovani vsi člani in izdelani pravilniki. Akademija pa je dobila na voljo tudi najete prostore.

Za Rajkom Nahtigalom je 1942. prevzel predsedniško mesto Milan Vidmar, od 1945. do svoje smrti 1950. leta je Slovensko akademijo znanosti in umetnosti vodili France Kidrič, nato dve leti Fran Ramovš. Po njegovi smrti je bil 24 let predsednik Josip Vidmar, 1976. leta pa ga je nasledil Janez Milčinski, ki je predsednik SAZU še sedaj.

Zamisel o ustanovitvi akademije je dobila svojo prvo trdno osnovo z Znanstvenim društvom za humanistične vede, ki je ustrezalo filozofsko-zgodovinskemu razredom znanstvenih akademij in je bilo ustanovljeno oktobra 1921. leta. Kasneje so bile v organizacijske priprave vključene še Matica Slovenska, Narodna galerija

in društvo Pravniki. Predvidena je bila sicer akademija s štirimi razredi, vendar naj bi bila sprva le dva: filozofsko-filološko-zgodovinski in umetniški; pravni in matematično-prirodoslovnih razred naj bi bila odprta šele kasneje, ko bi bile utrjene gospodarske razmere akademije.

Čeprav so bili ustrezni zakonski osnutki predloženi prosvetnemu ministertvu že prej, pa se do 1929. leta za ustanovitev akademije ni zavzel noben državni organ. Ob tem je bila zavzetost in podpora slovenske javnosti izredno široka, še posebno, ker je tako razpoloženje spodbudila brošura, ki jo je 1927. izdala Narodna galerija in v njej predstavila takrat največjo slovensko kulturno akcijo.

Posebno priložnost so pobudniki videli ob desetletnici ljubljanske univerze in tedanji rektor Milan Vidmar je pri vseh odgovornih oblasteh obudil zanimanje za slovensko akademijo. Poleg drugega je bilo predlaganih tudi dvanajst priznanih znanstvenikov in umetnikov, izmed katerih naj bi prosvetni minister izbral prvih šest akademikov. Vsa zamisel je bila še toliko bolj dozorela, ker je nabiralna in propagandna akcija Narodne galerije in Znanstve-

nega društva uspela in se začetnih gmotnih težav ni bilo bati.

O vseh korakih sta bili obveščeni "Srpska kraljevska akademija" v Beogradu in "Jugoslovanska akademija znanosti in umjetnosti" v Zagrebu, predložen pa jima je bil tudi podroben delovni program bodoče slovenske akademije, v katerega so bili med drugimi vključeni: leksikon slovenskega knjižnega jezika, historični in etimološki slovar slovenskega jezika, zbiranje dialektološkega gradiva in lingvistični atlas, ustalitev pravopisa in pravo-rečja slovenskega knjižnega jezika, kritične izdaje pomembnejših starejših piscev, leksikon slovenskih osebnih in krajevnih imen od VII. stoletja dalje, arheološko, geografsko, geološko, botaniško, zoološko in antropološko proučevanje slovenskega ozemlja, zbiranje etnografskega gradiva v Sloveniji, izdaja slovenskega realnega leksikona ljudskih pesmi z melodijami, bajk, pravljic, pregovorov, izdaja umetnostnih stvaritev in podobno. Odgovore obeh akademij so organizatorji nameravali uporabiti kot dodatno podporo pri prosvetnem ministru, ki ljubljanski akciji ni bil naklonjen.

Kasneje je pripravljali odbor

KAM ZA PRAZNIKE? — NA TRIGLAV!!!

Na Štefanovo — torek 26. dec. 78
bo na Triglavu tradicionalna zabava s plesom.

Pričetek 4h pop.

Igra ansambel MAVRICA. Vstopnina 3.00 (za člane),
\$4.00 (za ostale)

Kot zdaj že leta, bomo tudi letos priredili
SILVESTROVANJE POD ŠOTOROM
Prireditev bo v nedeljo 31. dec. 78.
s pričetkom ob 8h zvečer na Triglavu.

V NOVO LETO BOMO ŠLI Z ZVOKI
"SREBRNIH STRUN"

Imeli bomo dobro domačo postrežbo in novoletno loterijo.
Cena \$5.00 za člane in \$6.00 za ostale.
Vstopnice z rezervacijo (samo proti plačilu vstopnine)
so na razpolago na Triglavu.

DRUŽINSKO SREČO
ZA
BOŽIČ
IN
USPEH ZA LETO 1979
VAM ŽELI

Uredništvo.

program skrčil in ker so organizatorji slutili, da se bo dogovarjanje o ustanovitvi še dolgo vlečlo, so skušali ves postopek usmeriti prek društva "Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani", ki naj bi vsebovalo vse zametke bodoče akademije.

Ob vseh teh in še drugih pripravljanih delih je čas mineval, odgovorov od beograjske in zagrebške akademije ni bilo in tudi sicer so bile razmere zelo neugodne. Leta 1934 je Matica Slovenska izročila pravila društvu "Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani" tedanjemu rektorju univerze Franu Ramovšu, ki naj bi imenoval prvih sedem članov in tako praktično ustanovil akademijo, toda notranjepolitični dogodki so to preprečili. Ramovš je naslednje leto še enkrat poskusil pri prosvetnem ministru, a se zadeva do 1937. leta ni premaknila, čeprav je bilo slovensko javno vzdušje izredno naklonjeno vsej akciji.

Prvi ugoden sklep je sredi tega leta sprejel ministrski svet, ki je odobril denar za pripravljala dela pri ustanovitvi akademije in ki naj bi v začetku delovala kot društvo. Ustanovni občni zbor društva "Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani" je bil 11. decembra 1937. leta. Člani društva, ki je delovalo do prve glavne skupščine akademije, so pripravili vse ustrezne pravilnike in avgusta 1938 je prosvetno ministertvo izdalo zakonske uredbe o ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

BRANKO SOSIČ

POZDRAVLJENA ROJAKA

V ponedeljek je pršla iz Melbourne v Sydney najboljša slovenska in jugoslovanska teniska igralka, MIMA JAVSOVEC iz Maribora. V Avstraliji je na teniski turneji in ji zelimo pri njenem tekmovalstvu čim več uspeha. Lepo jo je bilo gledati na televiziji v torek 5. decembra ko je v odlično premagala svojo nasprotnico iz Švedske.

Mima se je tako v Melbourne kot v Sydneyu sesla s številnimi rojaki in upamo, da ji bo ostalo svidenje v lepem spominu.

Na krajšem obisku v Sydneyu je tudi IVAN KREFT, cenjeni slovenski publicist, večkratni član parlamenta in odbora Slovenske izseljeniške matice. Doma je iz Vidma ob Scavnici (občina Radgona). Vkljub kratkemu obisku ni zamudil prilike za navezavo stikov s tukajšnjimi Slovenci.

Mimi in Ivanu je žal, da se ne moreta srečati z večjim številom Slovencev, vendar vam vsem preko našega lista pošiljata najlepše želje za SREČNO LETO 1979.

NOVICE IN ZANIMIVOSTI DOMOVINE

KARAVANŠKI PREDOR

— Med pomembnejše cestne povezave, ki bodo Slovenijo potegnile iz "prometne osame", sodi prav gotovo gradnja karavanškega predora. Nova cesta do sosednje Avstrije bo ustvarila boljše mednarodno cestno-prometno povezavo zahodne oziroma srednje Evrope prek Jugoslavije z jugozahodno Evropo in Bližnjim in Srednjim vzhodom.

Prizadevanja za gradnjo tega predora segajo že nekaj let nazaj, dandanes pa je projekt že tako daleč, da ga od pričetka gradnje loči le še nekaj formalnosti. Na jugoslovanski strani že preiskujejo teren geologi. Gre še vedno za predpriprave, saj bodo prva investicijska dela stekla šele na jesen prihodnje leto.

Cena za glavni projekt velja slabih 5,5 milijona dinarjev, skoraj 900 tisoč nemških mark, 17 milijonov avstrijskih šilingov in dobrih 800 tisoč švicarskih frankov. Finančno teža bosta nosili obe državi enakovredno: vsaka polovico.

Siser pa bo predor dolg približno 7,6 kilometra. Južni portal leži na višini 625 metrov, severni pa 25 metrov višje. Normalni prečni profil predora bo dopuščal 7,50 metra široko vozišče in 4,70 metra višine. Predor bo Karavanke "predrl" pri Jesenicah na jugoslovanski in St. Jakobu v Rožu na avstrijski strani.

ZA GLOBALNO ZAŠČITO MANJŠINE V ITALIJI

— Pripadniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji zadnje čase mnogo razpravljajo o globalni zakonski zaščiti, predvsem o poskusih zavreti razvoj v tej smeri in znova ločiti slovensko skupnost na Slovence v tržaški, goriški in videmski pokrajini. Zaradi tega so postavili skupno delegacijo Slovencev v Italiji, ki je že zaprosila za sprejem pri predsedniku vlade Andreottiju, predsedniku republike Pertiniju in pri državnih tajnikih vseh strank ustavnega bloka. Delegacija bo zahtevala, da parlament čimprej odobri zaščitni zakon (enoten), ki mora veljati za vse Slovence v Italiji enako.

POTOČAR V BRITANIJI

— Načelnik generalnega štaba jugoslovanske armade generalpolkovnik Stane Potočar je z jugoslovansko vojaško delegacijo odpotoval v Veliko Britanijo, kjer je gost tamkajšnjih oboroženih sil. Jugoslovanska delegacija obiskuje nekatere enote in ustanove britanske vojske ter se srečala z visokimi vojaškimi voditelji britanskih oboroženih sil.

JUGOSLOVANSKA MENJAVA

Jugoslovanski izvoz je pretežno usmerjen v evropske države, iz le-teh pa tudi prihaja večina jugoslovanskega uvoza. Lani so zabeležili za nekaj manj kot 95,93 milijarde dinarjev izvoza, od tega ga je na evropske države odpadlo nekaj več kot 69,18 milijarde.

Najpomembnejši evropski (pa tudi siceršnji) kupec je bila Sovjetska zveza, v katero je Jugoslavija izvozila blaga za več kot 20,77 milijarde dinarjev, na drugo mesto pa se je tako v Evropi kot na sploh uvrstila Italija z 12,12 milijarde. Tudi tretji največji kupec je bil iz Evrope: Zvezna republika Nemčija s 7,13 milijarde, medtem ko so bile četrte ZDA s 5,42 milijarde dinarjev, peta Poljska (4,1 milijarde) in šesta Nemška demokratična republika (3,98).

Od skupnega uvoza v vrednosti nekaj manj kot 175,8 milijarde dinarjev pa je na evropske države odpadlo 133,22 milijarde. Najmočnejši dobavitelj je bila Zvezna republika Nemčija (28,68 milijarde dinarjev), sledili pa sta ji Sovjetska zveza (23,74 milijarde) in Italija (18,79 milijarde dinarjev). ZDA so bile tudi kot dobavitelj lani četrte (9,96 milijarde), peta Francija (9,09) in šesti Irak (8,62 milijarde dinarjev).

IZVOZ

Pretežni del — ali, natančneje, dobro polovico — vrednosti vsega jugoslovanskega izvoza predstavlja reprodukcijski material. Od skupaj 95,927 milijarde dinarjev, kolikor je lani nanesel izvoz iz Jugoslavije, je bilo tega materiala za 48,678 milijarde. Največ vrednosti so predstavljale surovine in izdelki (čez 28 milijard dinarjev) ter gotovi izdelki za reprodukcijo (17,62 milijarde).

Izdelkov za široko potrošnjo je Jugoslavija lani izvozila za nekaj manj kot 27,54 milijarde dinarjev. Največ je navrgla obleka in obutev (8,06 milijarde), medtem ko je Jugoslavija za živila iztržila 6,6 milijarde, za pohištvo 2,99, za tekstil (brez oblačil) 2,18, za pijačo in tobak 1,94 ter za druge izdelke za široko porabo skupaj nekaj manj kot 4,75 milijarde dinarjev.

UVOZ

Najpomembnejšo postavko jugoslovanskega uvoza predstavlja reprodukcijski material. Le-tega uvaža več kot nanese celotni izvoz. Vrednost lanskega uvoza reprodukcijskega materiala je tako nanesla skoraj 109,3 milijarde dinarjev.

IAA — VODILNO EVROPSKA CHARTERSKA DRUŽBA

— Slovenski letalski prevoznik Inex Adria Aviopromet (IAA), ki je še pred časom doživljal ekonomske težave, postaja ena vodilnih evropskih charterskih družb. Sodobna flota sedmih letal tipa DC-9 je danes že premajhna, da bi lahko zadostila potrebam in željam vse bolj zahtevnega tržišča. Letala z oznako IAA pa se razen na več progah na domačem nebu uveljavljajo predvsem v tujini, saj skoraj dve tretjini svojega prometa realizirajo na zahodnoevropskem tržišču.

Spodbudne so tudi številke o uspešnosti poslovnosti tega edine-

ga slovenskega zračnega prevoznika. Tako je bila polletna bilanca po dolgem času pozitivna, devetmesečno poslovanje pa že prinaša dobrih 5 milijonov dinarjev dohodka in takšen nagib, se bo nadaljeval tudi do konca leta. Gledano podrobneje, pomeni to že v devetih mesecih 9345 letov ali 11 odstotkov več kot lani v enakem obdobju, pomeni 14.142 ur letenja ali 16 odstotkov več, doslej pa so prepeljali že 751.496 potnikov.

Prav zaradi takšnega strmega vzpona si namerava IAA spododiti že leta 1980 dve letali, oktobra istega leta dobijo novo letalo, leto kasneje pa dve. Gre za nova sodobna letala DC 9-80 s 162 sedeži, ki ustrezajo vse strožjim predpisom o hrupu. Za stara hrupna letala je namreč potrebno odšteti vse višje letališke pristojbine, kar seveda draži polete.

V KITAJSKIH KUHNJAH HLADILNIKI "GORENJA"

— V Sloveniji se je mudila delegacija prvih sekretarjev provinc Kitajske. Delegacija si je med drugim ogledala proizvodnjo v tovarni Gorenje ter se sešla na razgovoru s predstavniki Gorenje.

Vodja kitajske delegacije je med drugim omenil, da pri njih poznajo Gorenje, njegov skokovit razvoj in dejstvo, da se izdelki Gorenja pojavljajo po vsem svetu.

"Ponudili smo, da bi na Kitajskem zgradili tovarno za proizvodnjo hladilnikov za letno zmogljivostjo pol milijona izdelkov. Naša želja pa je, da bi na Kitajskem nastopili s celotnim programom gospodinjskih aparatov in tudi s televizorji," je dejal generalni direktor "Gorenja".

NOVI "ZMAJ"

Po 55 letih se je ljubljanska tovarna baterij Iskra s Šmartinske ceste preselila v nove, enkrat večje prostore v industrijski coni v Stegnah. Skupaj s strojno fakulteto iz Ljubljane gradijo novo linijo za proizvodnjo alkalnih baterij po lastni tehnologiji, za katere vlada veliko zanimanje predvsem v vzhodnih deželah.

POTNI LISTI BODO VELJALI PET LET

— Potni listi in vizumi jugoslovanskih državljanov bodo poslej veljali pet let in ne več dve leti kot doslej.

Podaljšanje veljavnosti potnih listov je ena najvažnejših novosti, ki se napoveduje z glavnimi spremembami in dopolnitvami zakona o potnih dokumentih jugoslovanskih državljanov. S tem se jugoslovanska praksa izenačuje s tujo in prispeva k uresničenju določil sklepne listine konference o evropski varnosti in sodelovanju.

S podaljšanjem veljavnosti potnih listin bo tudi odpadlo odvečno administrativno delo diplomatsko-konzularnih predstavništva v tujini, posebno v državah, kjer začasno živi večje število jugoslovanskih državljanov.

LJUBLJANA BO BOLJ PRIVLAČNO MESTO

— V letu 1977 je prišlo v Ljubljano 347.057 gostov, med njimi je bilo kar 52,8 odstotka domačih. Skupaj so prenočili 553.317-krat in znova je bilo več kot polovica domačih gostov. V prvih šestih mesecih letos se je v primerjavi z enakim obdobjem lani število gostov povečalo za 11 odstotkov, število prenočitev pa za 15 odstotkov.

Zanimivo, da je večina gostov poslovnih ljudi, ki se v mestu združujejo poprečno po 1,57 dni (čas bivanja, ki je že tako neugoden, se je skrajšal). Kljub temu, pa se je število nočitev od leta 1972 povečevalo po 1,6 odstotka letno, število gostov pa po stopnji 1,8 odstotka. Izkoriščenost hotelskih sob se tako iz leta v leto izboljšuje, a le za račun domačih gostov. Število tujih gostov se je v tem obdobju zmanjšalo za 11 odstotkov.

Komite za preskrbo, cene, gostinstvo in turizem, Zavod za družbeni razvoj, Ljubljanska poslovna skupnost za turizem, Ljubljanska turistična zveza naj bi poskrbeli, da se Ljubljana odpre turistom in postane veliko zabavnejša in privlačnejša tudi za njene prebivalce.

Med srednjeročnimi nalogami je določitev posebnih turističnih predelov v mestu in izdelava programa za njihovo nadaljnjo izgradnjo in poživitev. Imajo tudi predlog ureditve izletniško-rekreacijskih točk v okolici Ljubljane (upoštevati bi morali tudi že obstoječe načrte). Med srednjeročne naloge sodi izdelava petletnega programa in kongresov.

Za začetek pa nosilce razvoja turizma čakajo naslednje naloge: ustanovitev splošnega turistično-informacijskega biroja, ki bo zbiral in posredoval turistične informacije vse dni v tednu, prav tako bo potrebno prilagoditi poslovni čas trgovin, lokalov, bank itd. širšim družbenim in turističnim interesom.

V turistično-propagandne namene pa bomo v kratkem dobili splošni prospekt Ljubljane in okolice s celovitim prikazom turistične ponudbe, miniaturni načrt mesta in lepak Ljubljane, specializiran prospekt za tranzitne goste (prikaz prometnega režima, parkirišča itd.), poseben prospekt za poslovne goste in koledar prireditev.

ŠTIPENDIJE ZA KOROŠKE DIJAKE

Dijaki zadnjega razreda slovenske gimnazije v Celovcu so obiskali proizvodno in trgovsko podjetje Lesnino iz Slovenije. Lesnina poskuša namreč vzpostaviti dolgoročneje gospodarsko sodelovanje z zamejskimi Slovenci. Zato bodo štipendirali tri dijake slovenske gimnazije in jih na ta način usmerili v to gospodarsko dejavnost. Po končanem študiju bi se ti mladi Slovenci lahko zaposlili v obratih, ki jih bo Lesnina odprla na Koroškem.

LETOS MINEVA ŠESTDESET LET OD UPORA SLOVENSKEGA 17. PEŠPOLKA

Letos maja je minilo 60 let od upora slovenskega 17. pešpolka v Judenburgu na Gornjem Štajerskem. V tem pešpolku so kader navadnih vojakov sestavljali slovenski fantje, ki so jim rekli tudi Kranjski Janezi in "zibcenarji". Judenburg je bil center za novačenje, urjenje in pošiljanje na bojišča.

Začelo se je pa takote. Mobiliziran je bil zadnji letnik 1900, fantje, stari dobrih 16 ali 17 let. Te je avstrijska vojska izurila in jih organizirala v 12 pehotnih kompanij po 100 moških. Priključili pa so jim tudi povratnike iz ruskega ujetništva, tem smo rekli tudi "ruski boljševik". Ti slovenski fantje so služili triletni vojaški rok tik pred vojno in ob začetku vojnega spopada bili glavna udarna moč. V prvih bojih 1914. leta v Galiciji pa so prišli v rusko ujetništvo. Leta 1917 sta Avstrija in Rusija sklenili premirje in postavili demarkacijsko črto. Povratnikom so Avstrijci dejali, da se lahko kot civilisti vrnejo domov in da jim ne bo treba več v vojsko. Zaradi domotožja je obljubam večina nasedla in se vrnila. Na meji pa jih je prevzela vojaška oblast in jim dala šest tednov dopusta; potem so se morali vsi vrniti v vojsko. Priključeni so bili mladim 17-letnim novincem, da bi 12. maja skupaj odrinili na bojišče.

V nedeljo, 11. maja, so bile v mestu gostilne polne teh povratnikov — "starih" vojakov, ki so imeli za sabo sedem let — tri leta vojaščine in štiri leta vojne ujetništva. Na žalost in jezo, da morajo spet na fronto, so se ga vsi pošteno napili. Ob devetih pa je bila policijska ura. Patrole, to so bili pa v glavnem sami 17-letni novinci, so jih začele priganjati in poditi v vojašnice.

● STRELJANKE KOT NA FRONTI

Takrat se je pa začelo! Povratniki se za patrole sploh niso zmenili. Na ponovno priganjanje se značajno razburjati: "Kaj! Vi, smrkavci, nas boste spat podili?" V splošnem prerivanju so novincem pobrali puške in jih po domače povedano "v zadnjice pobrcajo". Novinci se ne upajo upirati razdraženim upornikom in raje popustijo. Ti so pa vse bolj nakurjeni in že gredo v barake med vojake in začno klicati in vpiti: "Fantje, ala, vstanite, gremo domov!" Kdor ni takoj vstal, jo je dobil s puškinim kopitom, kamorkoli je padlo.

Ena skupina se odcepni in že razbijajo kuhinjo in pisarno. V veliki zmešnjavi začne tudi pokati. Večja skupina se približuje našemu strojničnemu gnezdu, ki je na kmečkem skednju ob robu mesta. Oficirji pa so jih prehiteli. Takoj po prvih streljih so pritekli na položaj oddelka. Hitro zapovedo: "Eno strojnico na sredo, eno na cesto proti severu, eno na cesto proti jugu." Položaj strelca zasedeta dva kočevska Nemca in en Ljubljčan. Uporniki se počasi približujejo — stalno v kritju — in začno klicati: "Mašina z nami, če ne, bomo streljali proti vam!" Ljubljčan ob strojnici

pa nazaj: "Predajte se, če ne streljam!" In strojnica zareglja. Ponovno zavpije in spet — rafal. Med obojestranskim obstreljevanjem je en Kočevar ubit.

Streljanje je trajalo kake pol ure, vse dokler ni pošlo strelivo. Tudi jaz bi bil moral k strojnici, kot pomočnik strelca. Po prvih streljih se hitro oblečem, stečem po stopnicah v hlev, čez dvorišče, preskočim dve ograji in se znajdem v zelenjavnem vrtu, kjer se vležem za zidano ograjo, varen pred krogli, ki letijo vzporedno z ograjo. Sem pa tako blizu, da slišim ene in druge, ki pozivajo na predajo. Vmes pa ropota kakor na fronti.

● ZMEŠNJAVA V SKLADIŠČU

Ko streljanje poneha, premišlujem — kaj pa zdaj? Začelo se je brez pravega vodstva. Lačen sem, da se mi kar želodec obrača. Mahnem jo proti pekarni. Nikjer nobenega peka, kruha pa polne police. Brž pojem štrucco. Nekje najdem vrečo, jo nabasem s hlebci in hitim iskat tovariše. Najdemo se v stranski ulici. "Fantje, kruh!" — in stresem ga kar na cesto. Ko se vsi najedo, zavijemo proti "gros-menadž", vojaškemu skladišču. Tam s sneto sekirico in pet kilogramsko utežjo premagamo ključavnico na težkih železih vratih. Notri pa kave, moke, sladkorja in masti! Po štirih letih vojnih strahot, vojaške diktature in stradanja kar nismo mogli verjeti, da je vse to res. Naložimo si nahrbtnike. V tem pritisnejo civilisti, ki so bili ravno tako lačni kot mi. Na debelo začno nositi iz skladišča. Zatlačijo vrata, trgajo vreče in zaboje, po tleh je polno stresene moke, sladkorja, politega olja. Pretežkih vreč in zabojev ne morejo odnesti, pa razbijajo in jih pulijo eden drugemu iz rok. Prava histerična zmešnjava! Smešno je videti lastnika kina, ko hiti s stokilsko vrečo moke na hrbtu, pa se sredi trga zvali po tleh.

Mi smo odšli še enkrat v pekarno in si naložili kruha. Ko smo šli obloženi s kruhom po mestu, so nas meščani prosili: "Kruha, prosimo, kruha!" Zanimivo, iznenada so Judenburžani znali slovensko. Pa smo ga jim metali kar skozi okna in tudi v prvo nadstropje. Pojavila se je skupina meščanov, in nas prosila, naj bi šli razbit vrata v glavno skladišče, kjer je bilo veliko hrane, ki so jo ljudem delili na karte. Začenjal se je splošni nered in pravi živžav. Kranjski Janezi smo med drugim vzklikali: "Zivela Jugoslavija!"

S kolegom Borcem iz Homca sva se ločila od skupine in odšla proti železniški postaji. Tam se nama je ponudil prizor, ki se ga še danes živo spominjam. Skupina naših "boljševikov" je uničevala postajno poslopje. Razbijali so vse od kraja, kar jim je prišlo pod roke. Tudi sliko samega presvetlega cesarja niso prizanesli. Dobil je udarec s puško in v trenutku je bila razbita in raztrgana. Vse to razbijanje in uničevanje je še naju tako prevzelo, da nisva ostala križem rok, am-

pak sva vneto sodelovala. V pritličju postaje ni ostala niti ena šipa cela.

Vrnila sva se v mesto in se dobila z našo skupino. Šli smo v gostilno. Tam pa niso vedeli ali pa niso hoteli vedeti, kaj se dogaja. Naročili smo štefan vina, s seboj smo imeli sladkor, pa smo poprosili gostilničarko, da nam ga je skuhala. Postajali smo veseli, saj smo vso preostalo noč "dolivali".

Slo je že proti jutru. Pri mizi nas je bilo devet. Vsi stari vojaki, poznali smo strahote vojne in prvih bojnih črt. Imeli smo za sabo po tri leta tirolske fronte. Kljub temu da smo bili vsi malo "v rožcah", smo začeli resno presojsati — kam pa zdaj? Drug drugemu smo dajali korajžo. Vsi pa smo bili enotnega mnenja, da upor brez vodstva ne more uspeti in da nas bodo, če nas ujamejo na begu, vse od kraja postrelili. Odločili smo se in jo mahnilo proti domu. S sabo smo imeli nekaj nahrbtnikov, ki smo jih v skladiščih napolnili s hrano.

Pred Boštjanovo Hišo

Prvo vas, Št. Peter, smo obšli. Ustavljali smo se na samotnih kmetijah in tam prosili, da so nam kaj malega skuhalo in dali prenočišče. Ljudje so bili zelo prijazni. Posebno zanimivo pa je to, da sta v kraju "Brikel", ki je kakih 20 km nad St. Vidom, oba stara, mož in žena, znala slovensko.

● KAZENSKO PRESTAVLJENI

Tretji dan, ko smo bili že daleč od Judenburga in veseli, da nam gre kar po sreči, pa nas ujame patrula. Bili smo izdani. Obkoljena je bila cela vas. Pobrali so nam dokumente in nas "bajonetauf" poslali nazaj v judenburške vojašnice. Tam so nas imeli hudo zastražene. Tudi na stranišču je stal stražar. Prišlo je šest vojaških sodnikov. Na dolgo in široko so nas zasliševali. Na vsak način so hoteli vedeti, kaj smo takrat mislili, ko se je upor začel? Vsi smo enotno odgovorjali: "V skladišču smo vdirali, ker smo bili lačni. Dolgo se je vlekle, hudo so nas prijemali, trda nam je predla, vendar

in se ustavili na bregu ob robu gozda. Tam smo pomalicali, sedeli na soncu in se greti. Ob enajstih pa je pripeljal vlak. Iz njega so se vsuli madžarski vojaki in napravili fronto proti Judenburgu. Mi pa vsi veseli, da smo izven obkoljenega kroga.

Drugi dan, 12. maja, so po obsodbi na naglem sodišču ustrelili šest vojakov. Hafnerja sem osebno poznal. Menda je rekel: "Fantje, če smo začeli, ne bomo odnehali." Pozneje smo zvedeli, da je prišlo osebno cesarjevo povelje, da ne smejo nobenega več ustreliti.

Mi smo čez dan počivali in se skrivali, ponoči pa hodili naprej. Izogibali smo se cest in naselij ter raje hodili ob robu gozdov. — ostali smo živi!

Po nekajtedenskih strogih disciplinskih ukrepih in podaljšani policijski uri se je počasi le umirilo. Najbolj sumljive so imeli že zaprte, vsi drugi pa so bili deležni temeljitih vaj. Toda prvi večer, ko smo spet dobili prost izhod, so se v gostilni naši in Madžari stepli.

Po dveh mesecih so upornike razporedili v 12 "marškompanij" po 100 moških in jih v "maršbataljonu" poslali kazensko nazaj k regimentu na tirolsko fronto. Nekaj nas je pa ostalo "v kadru", to je v zaledju, vendar smo bili tudi mi kazensko prestavljeni v Italijo, v Tolmezzo. Eni in drugi pa smo iz Judenburga odšli brez orožja. Kar so nas poslali v Tolmezzo, smo skusili še hujšo vojno lakoto, kot je bila prej. Tam smo zvedeli tudi za upor 7. lovskega bataljona, ki je bil nastanjen v mestu Murau in Radgoni.

Za petdesetletnico smo bili udeleženci upora na izletu v Judenburgu. Takrat nas je bilo za šest avtobusov. Letos pa se do slej še nihče ni spomnil na organizacijo izleta ob 60-letnici judenburškega upora.

Alojz Cerar

Med voditelji vojaškega upora proti Avstriji je bil tudi Boštjan Olip iz Radovljice. Pokojni Boštjan je širil ideje Majniške in Krfske deklaracije med vojaki v "rajni" Avstro-Ogerski monarhiji in nagovarjal vojaštvo k oboroženemu uporu. Sokolsko društvo v Radovljici mu je na njegovo rojstno hišo vzdalo spominsko ploščo, na kateri piše:

V spomin bratu mučeniku BOŠTJANU OLIPU rojenemu v tej hiši 20.1.1892 ustreljenemu po avstrijskih krvnikovih 20.5.1918 v Murau radi upora.

Sokolsko društvo Radovljica

V drugi svetovni vojni so člani Sokola skrili spominsko ploščo, da je ne bi Nemci uničili. Ploščo so obnovili in ponovno vzdali v Boštjanovo rojstno hišo leta 1958. In tako ima zdaj plošča še dodatni napis:

Obnovljeno 1958

Mestni odbor Zveze borbe NOB Radovljica.

Gornje podatke in sliko nam je oskrbel Boštjanov sorodnik, dr. RATKO OLIP, živeč v Sydneyu, za kar se mu najlepše zahvaljujemo.

domušno pritoži: "Saj je prav, da je pustil pse. Skrb zanje je bila namreč v glavnem na mojih ramenih..."

Najljubši lov je Lenartu že dolga desetletja lov na jereba na klic. Sam tudi izdeluje imenitne pišcalke za lov na jerebe, lisice in srnjake.

"Sedaj hodim na jerebe s sinom Kajom. Jereba ne slišim več, sin ga pa zasliši na tri kilometre..."

Zadnjega jereba je Lenart uplenil predlanskim. Tudi sicer še pridno hodi na lov v lovišča medvodške družine. Zadnjega srnjaka je ustrelil pred štirimi leti. Za svojo sedemdesetletnico pa je uplenil srnjaka, ki mu je samo poltočke manjkalo za zlato medaljo.

"Najhitreje so šla prva leta lovskega staža," pravi Zupan.

"Najpočasneje pa so tekla leta med drugo vojno, posebno zadnji dve leti, ko je bila žena v taborišču Ravensbrueck. Z ženo sva se že leta 1941 vključila v osvobodilno fronto. Iz taborišča se je vrnila julija 1945, tehtala je 33 kilogramov.

Lenart Zupan je svojo devetdesetletnico dočakal čil in zdrav. O svojem zdravstvenem počutju pravi: "Revme za zdaj še ne poznam. Edino ponoči imam suha usta, to pa je posledica tablet, ki jih jemljem za živce. Lani sem bil na kompletni preiskavi in vse organsko je bilo b.p. Le živci so me dajali."

Na koncu pa še Lenartov "recept" za tako dolgo življenje: "Zmernost pri jedi, malo pit, nič kadit, po naravi veliko hodit, lju-bit pa — dokler gre!"

KONGRES SLOVENSkih SINDIKATOV

MARIBOR — Tu se je s prvo sejo novega vodstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ter s sklepno oceno predsednika Vinka Hafnerja končal 9. kongres slovenskih sindikatov, na katerem je poleg številnih gostov in predstavnikov tujih sindikalnih organizacij sodelovalo 448 delegatov.

Za predsednika republiškega sveta je bil izvoljen Vinko Hafner, za podpredsednika Miran Potrč in za sekretarja sekretariata predsedstva Ivan Godec. Na prvi seji so izvolili 25-člansko predsedstvo.

"Naš kongres je bil resničen delovni dogovor v sindikatih organiziranih slovenskih delavcev," je v sklepni besedi poudaril predsednik republiškega sveta Vinko Hafner. Kongres je bil tudi pomembna politična manifestacija, najbolj pomembno pa bo zdaj uresničiti sklepe, ki smo jih sprejeli, je nadaljeval govornik. Na kongresu je v celoti prišla do izraza težnja, da naj bomo konkretni, zavzeti in uporni pri uresničevanju življenjskih interesov delavcev — od majhnih do globalnih, kot so samoupravljanje in učinkovito gospodarjenje. Kongresni sklepi so trdna podlaga, v naših prizadevanjih, da delavec postane resnični gospodar svoje-ga dela.

Attractive Mountain Chains

Slovenia is in the westernmost part of the Socialist Republic of Yugoslavia, and it borders on Italy, Austria and Hungary. It extends over an area of more than 20,000 sq. km. The greater part of Slovenia consists of the mountain chains of the Alps. To the southwest, Slovenia borders on the Adriatic Sea and has a coastline of only 42 km. Western and southern parts of Slovenia belong to the Dinara mountain system, mostly consisting of the rocky Karst.

The most important river in Slovenia is the river Sava, formed by two streams which rise from springs in the Julian Alps, and flows down towards Belgrade, where it joins the Danube, now as a broad river. The Drava and the Mura rivers come from the neighbouring Austria. The main tributaries are: Ljubljana, Savinja, Krka, Sotla and Kolpa. The most attractive sights of Slovenia, however, are the Alpine lakes — especially the Bled and Bohinje lakes.

In the region of the rocky Karst the periodically rising and sinking Cerknjško Lake represents a rare natural phenomenon. Along the coast Slovenia has a Mediterranean climate, while in the interior of the country prevails a continental climate. In January the temperature along the coast reaches up to 5°C above zero and in the interior of the country around 2°C below zero. In July the temperature along the coast rises sometimes to more than 23°C above zero and around 19°C in the interior of the country.

Numerous cultural and historical monuments can be found in the territory of Slovenia, some of them dating from the earliest periods of history. With its countless contrasts, Slovenia is exceptionally attractive as a tourist country. Tourists are equipped for tourism, as there are the Alpine area, the Karst region and the coastal area. However, a growing interest is shown by tourists for those parts in the east and the northeast of Slovenia, where most of the well-known spas are situated, in particular — Rogaška Slatina, Dobrna and Slatina Radenci.

Owing to its beautiful Alpine lake and the old castle, Bled has been well-known as a pleasant tourist resort for more than 80 years. The romantic Rohinj Lake attracts those tourists who find pleasure in quiet and peaceful surrounding. The Triglav massif (the highest peak in Yugoslavia 2863 meters) with its 7 lakes, has become a meeting place for hundreds of mountaineers.

Kranjska Gora (810 m) with its surroundings in a famous climatic resort during the summer; while in winter, it changes into one of the most beautiful Slovenian winter sports centres. In the close vicinity there is Planica with its gigantic ski-jump, the first of this size built in the world (1934). Untouched natural scenery and beauty are to be found

in the Trenta and Soča valleys (tourist centre is Bovec). Logarska Dolina (Valley) is undoubtedly the most frequently visited part of the Kamnik Alps.

In the northwest there is the Pohorje Highland. In a few hours, a tourist can travel from the Alpine part to the region of the rocky Karst where the fantastic world of underground caves can be seen. The most famous in the world, however, in the Postojna Cave (visited by more than 300,000 tourists every year), with its majestic ornaments of stalagmites and stalactites. The Škocjan Cave, near Divača, offers splendid sights of nature's architecture in the underground world of caves.

Cerkniško Lake, periodically rising and sinking, is another natural phenomenon. Pridjamski Grad, dating from the Middle Ages, towers as a rare monumental relic built into the rocks of a hill. At Lipica, near Sežana, it is worth seeing the famous stud-farm, where Lipica — horses have been bred for more than 400 years.

Along the Slovenian coast line there are many attractive seaside summer resorts: Portorož (with a lovely beach, warm sea-water baths, hot curative mud poultices, therapeutic treatment); Ankaran with its long sandy beach, and such typical small seaside towns as Koper, Piran, Izola etc. with their monuments of splendid architecture of former periods. A large number of visitors come to Slovenia to enjoy sport hunting and angling.

In the mountain ranges of the Karavanke, the Julian and Kamnik Alps there are rich game reserves (chamois, deer, red deer, woodcocks etc.). The area around the river Mura abounds in small game (pheasants, quails etc., hares and other game). The Alpine rivers of Slovenia: Radovna, Sava, Krka, Savinja, as well as the Bohinje lake abound in famous varieties of trout. At the same time, they all offer good opportunities for sports fishing. The trout from the river Soča is particularly appreciated.

Slovenia has a well-developed network of modern roads which make travel easy, fast and comfortable. Petrol stations and motor car service and repair workshops can be easily found along most of the highways. Up-to-date motels are built or are under construction on all the more important points along the highways. Slovenia also has a very good network of motor coach and bus lines, connecting the towns with all important tourist resorts in the country and abroad.

The recently built airport at Brnik near Ljubljana is suitable for all types of aircrafts. Quite a number of cable car lines have been built in the course of the past few years (Pohorje, Vitranc near Kranjska Gora, Krvavec, Vogel, Velika Planina near Kamnik, etc.).

NOCOJ LJUBEZEN GOVORI...

Prišla je zopet Sveta noč, enaka kot tedaj pred leti; nocoj nam zopet kot nekoč nam luč v odprta srca sveti.

Ljubezen trka na srce in kliče v Sveto noč: Odprite! Nocoj utihne naj gorje in slavospevi zadonite.

Umakne naj se že bolest, spočijejo pod križem rame, ljubezen rajska blagovest naj zopet širni svet objame.

Sovrašstvo naj se ohladi, izgine v globočine tema, nocoj ljubezen govori in greje nas iz Betlehema.

ŽELIM

Želim, da nikoli ne bilo bi vojne, želim, da bi vedno cvetela pomlad, želim, da nikoli ne bi trepetali v strahu in da bi vsakdo bil vsakomur brat

Želim, da sonce svobode nam sijuje, da polja za vse kruha rode, želim, da enotnost med nami vzkljuje, da letala na nebu mirno lete.

Želim, da mir vlada po vsem svetu, da se srca in duše zlijejo v eno, da je sreča vedno v razcvetu za vse ljudi širom po svetu.

Tourism in Slovenia has a more than a hundred - old tradition.

Ljubljana is the political, economic, cultural and administrative centre of the Socialist Republic of Slovenia. Ljubljana is an important traffic junction.

Situated on the banks of the Ljubljanica river, the town and its beautiful surroundings are dominated by a medieval fortress. The town appeared on the historical stage in the Roman period, under the name of Emona. Many cultural-historical monuments and buildings have been preserved from Roman times and from later periods.

Pleasant walks can be enjoyed along the Ljubljanica river and in spacious Tivoli park. Ljubljana is also a starting point of many excursions and trips all over Slovenia. The most interesting, however, are excursions to numerous recreation centres of Medno, Medvode and Zbilje.

Postojna Cave — Fascinating Natural Sight

The confluence of the rivers Sava and Ljubljanica and the Zbiljsko Lake offer excellent opportunities for swimming and bathing. Pleasant walks can be taken to the nearby old Castle (Grad), to Šmartna Gora (667 m) with its interesting baroque church; and longer excursions to Bled, Otočac on the river Krka, the Postojna Cave.

For more than 140 years the Postojna Cave is accessible to millions of visitors from all over the world. The subterranean river Pivka flows through the Cave, and living in its waters is a unique amphibian — the "human fish" (proteus anquineus). The Cave is magnificently illuminated and a small electric train enables the visitors to make a trip through the interior of this natural beauty.

The Cave is maestic and resplendent with thin wonderful harmony and thickness of stalagmites and stalactites forming splendid columns, curtains and other cave ornaments glittering with tiny sparks of crystals and in endless rainbow of colours making the Cave a fascinating natural sight.

Postojna itself is a very old settlement, the origins of which go back to Roman times when it was strong, fortified place. According to some excavations it is supposed that already cave men lived in the cave, while well-preserved inscriptions on the walls (the oldest inscription dates from 1213) testify to the fact that the Cave was already visited in the 13th and the 14th centuries.

Te first explorations of the interior of the Cave started at the end of the 18th century; while most of its present halls had been discovered in 1818. However, there are some parts of the Cave which are still not accessible to the visitors. The most interesting parts of the Cave are the Crystal Hall and the Concert Hall. The latter covers an area of 3000 sq. meters and can seat more than 10,000 visitors. During the season many concerts are held there.

MARTINOVO POBRALO DOVOLJENJA

— Ob letošnjem prazniku mošta in vina Martinovem so delavci UJV Maribor, ki skrbijo za varnost prometa, pripravili posebno akcijo, v kateri so postrili nadzor nad vinjenimi vozniki na cestah mariborskega območja. V tej preventivni prometni akciji so ustavili več sto voznikov, in jih preizkusili z alkotestom. Med njimi so ugotovili kar 72 vinjenih voznikov, ki so tokrat bolj spoštovali praznik vina kot pa prometne predpise. Štiriinpetdesetim voznikom so delavci prometne milice Maribor zaradi vinjenosti odvzeli vozniško dovoljenje, 18 primerov pa je bilo takih, kjer vozniki vozniškega dovoljenja niso potrebovali. Šlo je namreč za kolesarje in mopediste. Tudi sicer je bila ta akcija zelo uspešna, saj se je v tem času, ko je tekla, pripetilo na mariborskem območju malo prometnih nesreč. D.P.

SLOVENSKI STENSKI KOLEDAR 1979

Lahko naročite pri "Triglavu". Cena \$2.00. Na razpolago bo tudi pri raznih slovenskih organizacijah širom Avstralije.

Naklada je omejena, zato pohitite z naročilom.
P.O. BOX 40,
SUMMER HILL, N.S.W. 2130

ZANIMIV IZKOP

V gramozni jami v Stanežičah pri Ljubljani izkopali sarkofag iz 4. stoletja

V gramozni jami v Stanežičah pri Ljubljani je novembra letos voznik nakladalca Mirko Balažič izkopal sarkofag. O najdbi so obvestili milico, ti pa Narodni muzej v Ljubljani. Ravnatelj muzeja dr. Peter Petru in arheologinja Darja Grosman sta na mestu najdbe očistila grobnico in v njej

enim srčastim. Pri tem izdelku preseneča njegova masivnost in natančna izdelava, ki kaže na izredno spretnost takratne zlatarske obrti.

Po besedah ravnatelja muzeja je na tem delu gramoznice mogoče pričakovati še kakšno podobno najdbo.

Ob praznikih je doma mrzlo, toda srca so topla, ker mislijo na nas.

našla nekaj arheološko zanimivih primerkov.

Sarkofag izvira iz rimske dobe, iz 4. stoletja pred našim štetjem. V grobnici je ležal skelet neke starejše ženske. Sarkograf je izdelan iz peščenca, ki so ga pripeljali nekje s polhograjskega območja.

Ob okostju ženske so našli dve stekleni posodi. Eno so uporabljali za dišave, drugo za pijačo, ki so jo dali umrlemu s seboj v grobnico. Arheologi so pričakovali, da bodo tu zraven našli tudi novce, ki so ga bili takrat dajali za popotnico pokojnemu.

Dišavnica je že znan muzejski eksponat, večja posoda pa doslej še ni bila poznana v teh zbirkah. Z oblikovnega stališča bo najdba lepo dopolnilo sedanji zbirki v Narodnem muzeju v Ljubljani. Arheologi domnevajo, da posoda najverjetneje izvira iz Porenja ali Sirije. Tehnološko gledano gre za edinstven kos: posoda je izdelana iz stekla, ki je pihan na debelino papirja.

Izjemen primerek v tem sarkofagu je tudi srebrna ovratnica z dvema okroglima obesoma in

ODKRILI DOPRSNI KIP ALOJZU GRADNIKU

— Člani kluba starih goriških študentov so v Novi Gorici odkrili doprsni kip pesniku dr. Alojzu Gradniku. Slavnostni govornik ob tej priložnosti je bil pesnik Ciril Zlobec, slovesnosti pa so se udeležili številni predstavniki kulturnega in političnega življenja, med njimi dr. Joža Vilfan, Božidar Jakac, dr. Danilo Lokar in drugi. V kulturnem programu so nastopili briški oktet, mešani pevski zbor Marija Kogoj iz Solkana in recitatorji.

7. MEDNARODNI FESTIVAL ŠPORTNEGA IN TURISTIČNEGA FILMA V KRANJU

Zlati Triglav — grand prix festivala je pripadel češkoslovaškemu filmu Souperky (Tekmice) v režiji Jana Špate. Žirija je nagrado podelila enoglasno, saj meni, da je film z izredno uspešno realizacijo kritično pristopil k nekaterim problemom vrhunškega športa. Srebrni Triglav je odšel v Veliko Britanijo. Za tehnično dovršen prikaz razburljive ekspedicije in za kvalitetne dramske lastnosti ga je dobil film Dudh Kosi v režiji Aleca Vauhana in Lea Dickinsona. Bronasti Triglav je pripadel Jugoslovanom za film Vojvodina, ki je izredno dobro izrazil značilnosti regije, ki jo prikazuje. Film je režiral Branko Milošević.

Velika Britanije je prejela še nekaj nagrad: nagrado za najboljši izbor filmov, prikazanih v uradnem programu (Zlata plaketa mesta Kranj), nagrado za scenarij za film "Sportna dežela — ljudska igra" ter nagrado za kameru za drug inagrajeni film Dudh Kosi. Veliko plaketo mesta Kranja je prejela še Češkoslovaška za raznovrstnost filmov, ki so sodelovali v uradnem tekmovalnem programu.

Najbolj izkušena jugoslovanska potovalna agencija v Avstraliji je

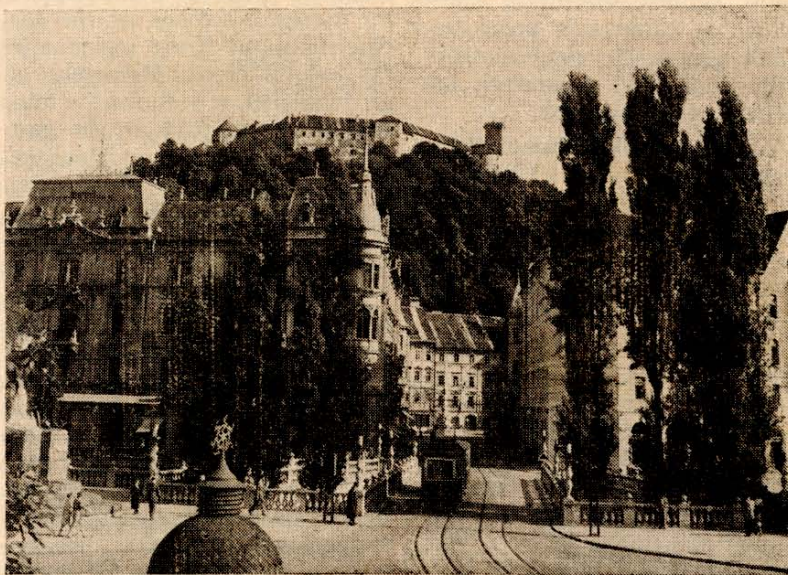
ADRIATIC

TRADE & TOURIST CENTRE PTY. LTD.

City: Market St., telefon 29-5210

Newtown: 347 King St., telefon 516-1558

Melbourne: 177 Collins St., telefon 63-7441

Številni uradi CENTROTURISTA po vsej Jugoslaviji in drugih državah sveta vam omogočajo brezkrbno pripravo in potovanje v vse dele sveta.

Za vse podrobnosti se obrnite na svojega rojaka

RATKA OLIP-a

ki vodi naš urad v Newtownu, 347 King St.,
tel.: 516-1558. Po urah 32-486

Potovanje z nami je enostavno in varno.

the young triglav - No.5

mladi triglav - št. 5

CANKARJEVO LITERARNO TEKMOVANJE

Za Cankarjeve literarne nagrade se je letos potegovalo zelo lepo število naših mladih talentov, kar dokazuje, da je ideja Triglav Community Centre, ki te nagrade preskrbi res pomembno kulturno delo.

Izidov tekmovanja še nimamo, dobili pa smo nekaj prispevkov, ki jih objavljamo, da se boste lahko sami prepričali, da imamo tudi med našo mladino v Avstraliji nekaj prav dobrih piscev. Žal nam je samo, da ne moremo objaviti številnih risb, od katerih so nekatere res čudovito lepe (oglejte si jih na razstavi na Triglavu v nedeljo 17. dec. 78. popoldne).

Literarno tekmovanje je imelo naslov **PODOBA MOJE MATERE**, zato so si prispevki v vsebini pač podobni.

ZAKAJ IMAM RAD MAMO

Ko sem bil še majhen, me je mama hranila, gledala na mene, da sem bil vedno v redu. Moja mama je prebedela veliko noči, kadar sem bil bolan. Skrbela in želela je, da bi čimprej ozdravel. Kadar sem malo zrasel je mama morala iti delati. Jaz sem mamu zelo pogrešal. Tudi mama me je pogrešala. Toda kadar imam težave ali rabim nasvet, mama ni nikoli utrujena. Vedno mi pomaga. Mamina ljubezen je kakor sonce, ki nam večno sijuje.

Adrian Mršnik 7 let
(Triglavska šola)

PODOBA MATERE

Moja mama je bila rojena v Sloveniji. Ona bi rada šla obiskati svojo domovino, pa jo vedno nekaj zadrži. Večkrat sanja o domači stari hiši na deželi, kjer so polja bolj zelena in lepše cvetlice kot tu. Ona ima še vedno pred očmi sliko svoje hiše in vasi, kot je izgledala v njeni mladosti, četudi se je zdaj verjetno že veliko spremenilo. Trdno upa, da bo prišel dan, ko bo šla obiskat svojo rojstno hišo in domačo vas. In če se to ne bi zgodilo, ji bo vseeno ostala za vedno v lepem spominu.

D. Jakšetič
Triglavska šola

ZAKAJ IMAM RADA MAMO

Jaz imam rada mamico. Če sem bolana mi prinese čaj na posteljo. Imam jo rada tudi zato ker mi vedno pomaga pri domači nalogi. Posebno rada jo imam še zato, ker mi šiva obleke in plete jopice. In ker jo imam rada ji pomagam čistiti hišo. Mamici želim, da bi bila vedno zdrava in tako dobra kot je sedaj. Jaz ljubim svojo mamu, ker je samo moja in Simonova.

Petra Tašner 10. let
Triglavska šola

MOJA MAMA

Moja mama je ljubezniva. Vedno mi pomaga, kadar imam težko domačo nalogo. Uči me kuhati in šivati.

Moja mama je ljubeča. Vedno me potolaži, kadar sem žalostna ali slabe volje.

Moja mama je zadovoljna če smo dobri. Z nami se rada igra in veselo smeje.

Moja mama je huda, če naredim kaj narobe ali če nisem pridna. Ona vedno ve, če sem bila poredna.

Vesna Kavčič
Triglavska šola

MY MUM

I help my Mum to do the washing. She helps me with my homework. At night she kisses me good night. But to-night she is not here and I am all alone. She has gone to late night shopping and left me behind. But soon there will be some one here to look after me. Good night, good night, sleep tight!

Katty Čuješ

MOJA MAMA

Moja mama je lepa. Mama zaliva vrt in rože. Moja mama gre v trgovino kupiti hrano. Kadar sem bolan me mama pelje k zdravniku.

Stojan Bratovič 8 let
Triglavska šola

PODOBA MATERE

Moja mama in jaz stanujeva v predmestju Sydneya v Mt. Pritchard. Tukaj stanujeva že okrog 8 let. Moja mama je kot večina mam, zelo pridna in me ima zelo rada, kakor tudi jaz njo in zato ji jaz naredim, kar ona hoče, če je le v moji moči. Vsako jutro se moja mama prebudi in vstane dosti prej kot jaz. Okrog 7.30 me prebudi, da se pripravim za šolo. Seveda, to je samo od ponedeljka do petka. A v soboto in nedeljo me pusti, da se prebudim sama in vstanem kadar hočem, razen če moramo iti na primer na letališče počakat ene ali druge prijateljice.

Tanja Kukovec
Triglavska šola

Častni gostje katerim so bile predstavljene Triglavske debutantke.

MOJA MAMA

Moja mama je dobra in pridna. Moja mama kuha, peče, čisti hišo in skrbi za mene in za brata Alena. Moja mama je stara 39 let in je najlepša na svetu. Moji mami je ime Slava. Moja mama ima rada mene, Alena, tatia in ostale.

Jaz imam mojo mamu najrajši na svetu.

Tanja Samsa
Triglavska šola

PODOBA MATERE

Moji mami je ime Sonja. Ona ima črne lase in rjave oči. Moja mama rada dela po hiši, kuha, pere, šiva, lika in čisti. Ona prav rada dela na vrtu. V vrtu goji solato, paradajz, krompir, korenje, radič in še drugo zelenjavo.

PODOBA MATERE

Zima je bila in mrzlo. Povsod je bilo belo in sneg je škripal pod čevlji na poti do grobišča. Stare žene so nosile šopke in cvetje. Mir je bil. Od nagrobnika do nagrobnika je stopal dedek in se nenadno ustavil. Tukaj počiva ona. Mlada in lepa je bila, Marija! Oči so se mu orosile.

Zjutraj je bilo težavno: "Vstani, obleci se! Zajtrk", je rekel dedek. Roke sem si ogrel na majhni peči, da sem si lahko zapel gumba na srajci. Žlica v polenti je bila topla. a, toplota je počasi izginjala. Šolska torba je bila pripravljena, tudi kapa, plašč in rokavice. Sam sem hodil v šolo. Pot je bila tako dolga brez nje-nega poljuba in "na svidenja".

Malica ni imela okusa. Učiteljice nisem slišal. Vse polno je bilo otrok in odraslih, toda sam sem hodil domov. Spotoma sem postajal na pokopališču, gledal nagrobnike in čakal. Potem sem se počasi vračal domov v prazno hišo — hladnost povsod.

Peter Lechner
Državna sobotna šola
— Bankstown

PODOBA MATERE

Spominjam se;
črn predpasnik
in beli lasje nad ušesi.
Za njo le strnišča
in jerbas pogače;
dajati!

Pelin v očeh je imela
pa ga ni skrila,
brazde na dlani,
pa jih ni skrila,
samo naročja,
naročja nikoli.

Pa nismo dejali ji:
hvala!

Danica Petrič

MAMA

Kadar mama je doma
povsod se pozna,
vsa hiša je kot zlato,
vse je svetlo kot nebo.

Ona vedno za nas skrbi,
noč in dan nad nami bedi
in če bi treba
bi dala za nas otroke svojo kri.

Njeno srce je dobrote polno,
vse odpustiti je zmiraj volno.
Da bi njeno srce še dolgo bilo,
da nebi nikdar preminilo.
Mama nas tako rada ima,
da za ves denar na svetu
nas ne da.

Napisala učenka šole Jadran
Marija Vadnjal
13 let stara.

MY LOVELY MUM!

My mum got nice brown hair
and nice brown eyes,
she is the kindest in the world
and she never lies.

She looks after me very well —
I know,
and always will treasure me

while I still grow.

She'll tell me to work
and I'll say — "NO"
She'll take out a stick
then I'll GO.

She works all day, for our benefit
she fights
she comes home late at night.

In the morning she gets up
with strain,
just to start all over again.

Written by
Carmen Zetko —
šola "JADRAN"
Age: 12 Years

"TO JE MOJ NAJLEPŠI ROJSTNI DAN"

Bil je petek in moja mama je imela rojstni dan. Na tiho lahko povem, da je 36 let stara, v resnici pa zgleda mnog o mlajša.

Prišla sem iz šole in začela pripravljati torto za mamo.

Mama nas je pričakovala, stekla sem k njej in jo poljubila, veselo sem rekla: "Happy Birthday Mum." Stekla sem v sobo in ji prinesla darilo. Bila je navadna škatla niti zavila je nisem. Moja mama pa vsa radovedna je začela odpirti. Opozorila sem jo naj pazi, ker je nekaj, ki se lahko razbije. Muma se je neprestano smejala, ker nikakor ni mogla priti do darila. Zavila sem ga v mnogo papirja, ki je bil dobro zalepljen z lepljivim trakom. Mogla je vzeti nož in prerezati škatlo. Previdno je odvijala in ko je prišla do stekleničk za začimbe, me je objela. Nato je oprala vse stekleničke in jih napolnila z začimbami. Malo kasneje je prišla moja sestra, privlekla je velik zaboj. Bil je lepo zavito. Mama je počasi odvila tudi sestrično darilo in glej kaj je bilo, lepa garnitura za kavo.

Končno je prišel še moj oče — visok postaven mož. V roki je držal majhno škatlico. Vsi smo bili radovedni kaj je v njej. Mama se je kar tresla od veselja, ko je zagledala diamantni prsten, ni mogla verjeti. Za nekaj časa je kar molčala, beseda je zginila z njenih ust. Ogledovala je štiri majhne diamante, ki so bili okrog večjega ki se je svetil v sredini. Ko pa je poskušala ga dati na prst je spoznala, da je premajhen. Ata je bil malo žalosten, a mama se je smejala in ni znala kaj bi od sreče. Potolažila je ata, da se lahko poveča prsten in res moj oče je odnesel prsten v zlatarnico.

Mama je še dolgo se vrtela po hiši in ni znala kaj bi počela. Objela je očeta in mu dala vroč poljub. Rekla je. "To je moj najlepši rojstni dan".

Moj oče je moral na Mt. Hotam po opravilo. Mama in sestra pa sta šli v trgovino.

Ostala sem sama, hitro sem obrnila peč na 350 C°. Vzela sem moko, maslo, mleko, jajca in kar je še potrebno za torto in začela s mesenjem. Pustila sem, da vzhaja in ko je naraslo sem dala v peč, kjer se je peklo za 40 min.

Že na vratih je mama zadišala mojo torto in ko je zagledala njeno barvo je rekla "Še nikdar nisem videla tako lepo torto. Kdo ve če bo tudi dobra."

Pokusila je in se ni mogla nadeždati okusni torti.

Ko se je stemnilo smo prižgali sveče in ugasnili luč, da je zgedalo lepo in prijetno. Zapeli smo "Happy Birthday To You" in na vrata so potrkali prijatelji i sorodniki. Mama je dobila torbico od moje tete. Tudi drugi so ji prinesli darilca. Moja mama je bila zelo vesela. Popili smo punč z oranžnim sokom. Mama je vsatala in se vsem zahvalila za vse kar smo naredili zanje. Nato je zajela sapo in upihnila sveče. Prižgali smo luč in ona je prva zarezala torto, ki jo je vsem razdelila. Vsi so pohvalili torto

in so vse pojedli, kar jim je mama narezala.

Ob 12th so se vsi počasi odpravili domov. S sestro sva počistili sobo in odšli spat po končanem veselju in fantastičnem rojstnem dnevu. Moja mama se bo še dolgo spominjala tega dogodka, jaz pa bom vedno imela pred očmi veseli obraz moje mame.

Učenka šole JADRAN
v Melbournu
Jožica Kutin
11let stara.

OBUIJAMO VAM SPOMINE

Dragi starši, stari starši, vse tete in strici in na koncu vsi ljudje našega mesta. Vsem vam, ki nam dan na dan trobite, da samo razgrajamo, nič pametnega ne delamo in živimo lahko življenje, naj povemo, da nam le ni tako lahko. Gotovo ste že pozabili, kako je bilo, ko ste vi hodili v šolo. Naj vam malo obudimo spomine? Vsak dan se tresemo pet ur na dan. Bojimo se, da bomo vprašani ali bomo pisali nalogo. Če se nam včasih ne posreči in dobimo slabo oceno, pa se zopet tresemo, kaj boste rekli vi. Popoldne bi šli radi ven, pa moramo pomagati vam pri raznih opravkih. In na koncu se moramo še učiti, ko zunaj najbolj vabljivo sonce sije. Naj vam povemo, da imamo mi težave, s katerimi se srečujemo vsak dan. To smo vam povedali, da bi se včasih lahko vživeli v našo vlogo. Morda nas boste le razume.

Vaši otroci.

MY LOVELY MOTHER

My mothers heart is like gold,
in my mind she will never grow old.

Her love is like an everlasting sea,

By the things she does and says,
that means she cares.

to look after the family and me.
When I lie down at night,
she kisses me goodnight.

Written by

Sandra Iskra —
šola "ADRAN"
Age 12 years old

BALON NAD SLOVENIJO

LJUBLJANA, 13. novembra — Prvič v zgodovini jugoslovanskih zračnih poletov je minulo soboto zletel pod nebo balon domače izdelave in z domačo posadko "na krovu". Slavko Šorn, 27-letni ekonomist iz Ljubljane, sicer znani letalec z zmaji, se je v soboto ob 11,30 odtrgal od tal in natančno štiri ure pozneje "mehko" pristal na Žirovskem vrhu nedaleč od Gorenje vasi v Poljanski dolini. Od tal se je zares dobesedno odtrgal: člani kluba "Delta" so nameravali spustiti balon samo toliko, kolikor je bila dolga vrv, na katero je bil privezen, vrv pa se je odtrgala — in tisti trenutek se je začela za Šorna velika avantura. Potem ko se je dvignil nad megleno morje, ga je rahel zračni tok nesel proti Gorenjski. Miličniki in novinarji so vseskozi spremljali njegov dolet.

MATI

Pozdravila si hčer, vnuke poljubila,
težko z domačega praga se ločila.
Ladja z brega čez ocean je krenila,
bolečina trpka s skrbjo srce je napolnila.

Valovi ob ladjo udarjali so peneče,
domovina v daljavi je tonila,
misel, da sina boš k sebi privila
zbudila je iskro upanja, trenutne sreče.

Našla si sina, a Tvoj pogled
obkrožil je prostrani tuji svet,
oglasilo se je hrepenenje po domu
v prsih je telo, vedno bolj žgalo,

na domači prag spet te je pripeljalo.
Zdaj še bolj čutiš, da zemlja je tvoja
in ti si njena,
z obema rokama tesno te objema.

V njej si našla pokoj in milino,
s tresočo roko pisala si pismo v tujino.
"VEŠ dragi sin, laže je na domači grudi umreti,
kakor na tujem, kot tujec živeti!"

Ivanka Škof

10.10.1978.

Prve debutantke Triglava v Sydneyu.

JUGOSLOVANSKI PISATELJI V KITAJSKEM ČASOPISU

V prvo številko kitajskega časopisa "Svetovna literatura", ki je izšel po dvanajstih letih, so uvrščene tudi pripovedke Branka Čopića in Antonija Isakovića.

Časopis, ki je bil prepovedan na začetku kulturne revolucije trdi v uvodu, da tuja kultura ne more nikdar zamenjati, lahko pa obogati zavest in pripomore k napredku "v okviru nacionalnih kultur". V časopisu so objavljena še dela Friedricha Derkmata, Leva Tolstoja pa tudi korejskih, indijskih in drugih pisateljev.

MEDALJE ZA LJUBLJANSKO PIVO

— Na letošnjem 17. mednarodnem ocenjevanju živilskih izdelkov "Monde selection 78", ki je bilo v Ženevi, je ljubljanska pivovarna Union dobila tri zlate medalje. Ta pomembna priznanja so dobila piva Triglav, Exportni ležak in specialni temno pivo.

"TRIGLAV" is published by
TRIGLAV CLUB LIMITED
Lot 19 A Bibby's Rd., St. Johns Park,
N.S.W., 2176.
This issue has been edited by:
J. ČUJEŠ, 44 Ryrie Rd.,
Clemton Park, N.S.W., 2206.
Printed by Mintis Pty. Ltd.
Burwood Rd., BELMORE, N.S.W.

PREDVIDENE TRIGLAVSKE PRIREDITVE ZA 1979

Januar: 27. — mladinska prireditve;
Februar: 4. piknik, 25. pustni ples;
Marec: 4. dan žena, 18. Jožefovanje;
April: 1. piknik, 7. mladinska prireditve, 16. pirhovanje, 28. balinarska prireditve;
Maj: 6. piknik, 13. materinski dan;
Junij: 3. piknik, 24. kresovanje;
Julij: 1. piknik, 14. kolone;
Avgust: 5. piknik, 25. mladinska prireditve;
September: 2. očetovski dan, 15. športni ples;
Oktober: 6. DEBUTANTSKI BAL, 14. piknik;
November: 4. piknik, 10. "Disco", 24. letni bal kluba;
December: 2. Miklavževanje, 16. šolska proslava, 26. Štefanovo, 31. Silvestrovo.
Datum za ples RDEČEGA KRIŽA in koncert pevskega zbora še ni določen.

Jugoslavija:

SVETOVNI KOŠARKARSKI PRVAK

— Po osmih letih je jugoslovanska košarkarska reprezentanca ponovila uspeh s svetovnega prvenstva v Ljubljani, kjer je osvojila zlato kolajno. Tudi iz Manile so se vrnilo jugoslovanski košarkarji z zlatom, ki so ga osvojili v gigantski borbi s Sovjetsko zvezo in ga potrdili z dvakratno zmago nad tradicionalnim tekmečem z mnogih tekmovalj. Jugoslovani so zmagali v razburljivem podaljšku s točko razlike, vendar so si prednost petih košev zagotovili že 27 sekund pred koncem, tako da vprašanje zmage ni bilo nikoli v dvomih.

Igra je bila ves čas izenačena. Proti pričakovanjem so igrali Sovjeti posamično obrambo s posebnim poudarkom na Dalipagiću in Kičanoviću, ki sta ju križala Lopatov in Miškin. Kljub temu je Dalipagić dosegel že v prvih sekundah svoj prvi koš, s katerim je hotel potrditi naslov najboljšega košarkarja na prvenstvu v Manili.

Dokler je bil v jugoslovanski peterki poškodovani Delibašić, ki so ga ozdravili kitajski zdravniki, je bila igra zanesljiva, vodstvo pa ves čas za nekaj košev razlike. V enajsti minuti je Delibašića zamenjal Slavnić. Jugoslovani so zaigrali hitreje, predvsem pa so jim uspevali protinapadi. V tem obdobju je Jugoslavija vodila največ z enajstimi koši razlike (31:20), v 13. minuti.

Sovjetski trener Gomelski je poslal na igrišče svoj zadnji adut — visokega Tkačenka. Sovjetski velikan pa ni igral tako dobro kot na prejšnjih srečanjih. Dosegel je samo dva koša v prvem delu. Pri obeh je napravil tudi korake, sodnika pa sta jih spregledala, ker sta sodila prekrške nad njim. Pred odmorom je SZ prek Salnikova zmanjšala razliko in naposled tudi izenačila. Boj za zmago se je pričel znova.

V nadaljevanju je bilo očitno, da Juāoslovanom pohajajo moči. Čosić je imel štiri osebne napake, zaradi česar so igrali Jerkov, Žižić in Dadovanović. Kičanović in Delibašić sta bila netočna pri metih, tako da je SZ v 26. minuti vodila z najvišjo razliko 49:53. Trener Nikolić je poskusil z Vilfanom namesto Slavnića. Mladi reprezentant je dosegel nekaj lepih košev, borbeno je "ukradel" žogo Salnikovu in zadel v protinapadu, hkrati pa je tudi nekajkrat zgrešil. V igri je bil spet Delibašić, rezultat pa je bil v 33. minuti izenačen 61:61. Spet se je sreča nasmehnila v 34. minuti 67:63, vendar so se roke jugoslovanskim strelcem preveč tresle, tako da je Salnikov v 37. minuti spet izenačil 69:69. Tako je ostalo do zadnjih sekund, ko je Kičanović dosegel koš za Jugoslavijo 75:71, Miškin pa je izenačil. V zadnjem napadu je Delibašić za nekaj cm zgrešil cilj, boj za zmago pa se je tretjič začel od začetka.

V prvi sekundi nadaljevanja je sodnik Omary zaradi nepravilnega skakanja dosodil Tkačenku peto osebno napako. To je bilo usodno za Sovjete, ki so iz-

gubili premoč v višini. Tudi Sergej Belov ni mogel kljub seriji košev priboriti zlata svoji peterki, v kateri so se vsi borili za vsako žogo z rokami in nogami, pa še trener Gomelski, ki je večkrat pritekel na igrišče ali žvižgal sodnikom z roba igrišča. Slavnić v zadnjih sekundah ni metal prostih metov, temveč so nadaljevali pot do zlata kolajne iz outa. Tako so Jugoslovani na koncu zmagali 82:81.

PISANA PLANINSKA BESEDA

Ko bi poskušali na knjižno polico zložiti vse, kar smo Slovenci vrednega napisali o gorah, planinstvu in alpinizmu, bi se pred našimi očmi zvrstila številna zbirka najrazličnejših literarnih izdelkov, od umetniško najbolj dovršenih, subtilno izdelanih in izpeljanih verzov, tja do zanimivo in poljudno pisanih potopisnih ter prigradskih spisov. Pomembno mesto v tem obsežnem berilu pa ima tudi strokovna literatura, od planinskih vodnikov, priročnikov, raznih tehnik, itd. Skratka bibliografija slovenske planinske literature nesporno dokazuje, kako plodna je naša planinska misel tudi na področju kulturnega osmišljanja slovenskega človeka.

Medtem, ko so planinski motivi pri, denimo Prešernu, izrasli globlje iz izpovednih razsežnosti genialnega ustvarjalca, pa ta planinski motiv predstavlja osnovo in izhodiščno točko, a hkrati tudi bistvo izpovednih naporov popotnika, ki hoče in zna pripovedovati o lastnih spoznanjih drugim ljudem. France Kidrič za Prešerna še pravi, da je v naravi videl zgolj brezčutno spremljevalko svojega iskanja, svojih blodnj in pripravno zakladnico za ponazoritev svojih strmljenj, planinskemu pisatelju, kakršen je bil na primer Janko Mlakar na eni strani, na drugi pa Klement Jug, pa je pomenila narava dejansko vsebino lastnega bivanja.

In vendar je našel slovenski planinski svet svoje mesto v delih mladane vseh naših literarnih ustvarjalcev, končno pa tudi ni namen tega zapisa postavljati mejo med tistim, kar ima nesporno estetsko vrednost, in vsemi tistimi poskusi, ki niso uspeli prenesti sami sebe. Gre mi predvsem za dokaz, kako misliti planinsko še zdaleč ne pomeni misliti sterilno ali sploh ne misliti. Morda bom pretiraval, ni namreč tehtnih dokazov, da ga skorajda ni planinca, ki e ni segel po peresu in poskušal svoje vtise prelti na papir. Mnogi so poskušali brez večjega uspeha, nekaj pa jih je, tudi dandanašnji, katerih knjige spominov bogate že tako bogato zbirko slovenske planinske literarne ustvarjalnosti.

Letošnji 21. Beograjski knjižni sejem bo, seveda ob letu planinskih jubilejev, posvetil nekaj pozornosti tudi planinski literaturi. V paviljonu mariborske založbe Obzorja bodo namreč pripravili priložnostno razstavo knjig, pisanih na planinsko temo, ki že vrsto let izhajajo v zbirki "Naše in tuje gore".

Direktor JUGOBANKE g. B. Nikolić in direktor ADRIATICA g. M. Minić na slovenski prireditvi.

ANTOLOGIJA IZSELJENSKE KNJIŽEVNOSTI

Knjiga bo izšla čez dve leti v dva tisoč izvodih — Tudi v angleščini

LJUBLJANA, 21. novembra — Slovenska izseljenska matica bo v prihodnjem letu navezala še tesnejše stike z vsemi slovenskimi organizacijami in društvi v tujini. Njen osnovni smoter pri tem je predvsem krepitev narodne zavesti, jezika in kulture med našimi izseljenci in zdomci.

Program dejavnosti SIM je zelo obsežen. Med najpomembnejše naloge sodi priprava antologije slovenske izseljenske književnosti. Delo, ki ga pripravlja znanstvena sodelavka matice Jerneja Petrič bo vsebovalo poezijo, prozo in dramske tekste; izšlo pa bo leta 1980 v nakladi 2000 izvodov. Knjigo bodo natisnili v slovenskem in angleškem jeziku. Pripravili bodo tudi bibliografijo slovenske izseljenske

periodike od leta 1891 do 1945.

Med pomembnejšimi dogodki v prihodnjem letu bo tudi proslava 50. obletnice delovanja slovenskega društva v Eisdnu v Belgiji. Tamkajšnje društvo, ki šteje 117 članov, sodi med najstarejša slovenska društva v Zahodni Evropi. Praznovali bodo tudi člani društva Triglav iz Buenos Airesa, ki bodo jeseni dobili nove društvene prostore. Slovenci, člani društva Jadran iz Melbourne v Avstraliji, bodo v prvi polovici prihodnjega leta odkrili spomenik pesniku Otonu Župančiču.

Na seji izvršnega odbora slovenske izseljenske matice so poudarili tudi pomembno poslanstvo revije Rodna gruda, ki je mnogim izseljencem in zdomcem postala najtesnejša vez z domovino. Revija izhaja že 25 let, pošiljajo pa jo v 42 dežel.

"200 NAJVEČJIH"

— Beograjska "Ekonomska politika" je v posebni izdaji pod naslovom "200 največjih" objavila seznam največjih organizacij združenega dela (podjetij) v Jugoslaviji.

Med 130 največjimi proizvodnimi podjetji v letu 1977 jih je bilo le 24 iz Slovenije. Najvišje se je uvrstil TAM Maribor in to na deveto mesto. Združeno podjetje Slovenske železarne je na 11. mestu. ZP Iskra na 14. in Polikem Ljubljana na 20. mestu.

Med 20 največjimi s področju prometa in zvez so iz Slovenije tri podjetja: Železniško gospodarstvo Ljubljana, Združeno podjetje za PTT promet — Ljubljana in Viator Ljubljana. Med 50 največjimi trgovinskimi podjetji pa jih je 13 iz Slovenije. Slovenijales je celo največje jugoslovansko podjetje na tem področju, ljubljanska Emona je na četrtem mestu, celjska Dobrina na šestem mestu, Metalka na sedmem in Mercator na osmem mestu.

ma ljubljanska banka — Združene banka drugo mesto — za Na listi združenih bank zavze Združeno Beograjsko banko.

VEČ INVESTICIJSKIH DEL V TUJINI

— Na področju blagovnega izvoza je Slovenija skorajda dosegla zgornjo mejo in zato je treba najti višje oblike izvoza, torej tudi izvoz intelektualnih storitev in z njimi povezano opravljanje investicijskih del v tujini.

Letošnji podatki o izvajanju investicijskih del v tujini kažejo precejšen napredek na tem področju. Vrednost opravljenih del slovenskega gospodarstva v tujini je imela v prvem polletju v primerjavi z enakim obdobjem lani indeks 255,8, pri čemer se je še posebej povečal delež del v državah v razvoju — indeks 532.

Celotna vrednost opravljenih investicijskih poslov v državah v razvoju je znašala 390 milijonov dinarjev, kar je 47 odstotkov vrednosti vseh investicijskih del, ki so jih Slovenci letos opravili v tujini. Pri tem naj omenimo, da se je v jugoslovanskem merilu zmanjšala vrednost investicijskih del v tujini, zlasti še v državah v razvoju. Delež slovenskega gospodarstva, ki je lani znašal le 0,1 odstotka vrednosti vseh investicijskih del, ki so jih jugoslovanske organizacije opravile v državah v razvoju, pa se je v letošnjem prvem polletju povzpela na 7,2 odstotka.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO ŽELIJO:

Botru g. Francu Horvat in njegovi družini
želi vesele božične praznike in srečno novo leto

IGNAC GJURA
z družino.

Slovenski triglavski skupnosti, kakor tudi članom kluba Jadran
želi vesele božične praznike in uspehov polno leto 1979

STANISLAV PETKOVŠEK.

Vsem članom Slovenskega društva Sydney,
sorodnikom, prijateljem in znancem

IVANKA in TONE BULOVEC
GEORGES HALL

Članom S.D.S., našim prijateljem in rojakom v Avstraliji,
po svetu in v domovini pošiljamo najlepše božične in novo-
letne želje

Odbor
SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

SLOVENSKI RADIJSKI ODBOR — 4EB
(Ethnic Broadcasters)

pozdravljajo vse slovenske poslušalce
postaje 2 EA v Sydneyu in 3 EA v Melbourne.

SLOVENIA PTY. LTD. — BRISBANE

pošilja božične in novoletne pozdrave vsem slovenskim
družinam v Avstraliji.
Poseben pozdrav tudi vsem slovenskim organizacijam.

SLOVENSKO PRIMORSKO DRUŠTVO
JADRAN — MELBOURNE

vošči vsem slovenskim rojakom v Avstraliji zadovoljne
praznike in srečno novo leto ter vas vse vabi k odkritju
Župančičevega spomenika v nedeljo 11. marca 1979.

SLOVENSKO DRUŠTVO KARANTANIJA

v Canberri
vam želi vesele božične praznike in uspešno leto 1979.

PLANICA — WOLLONGONG

pošilja božične in novoletne pozdrave vsem svojim članom
in prijateljem, kakor tudi članom drugih slovenskih orga-
nizacij v Avstraliji in ostalim Slovencem.

Vsem prijateljem in znancem
JOŽE VORŠIČ
in družina
NORTH RICHMOND

Prijateljem, znancem in
sorodnikom
ANTON FABJANČIČ
z družino
CONDELL PARK

Prijateljem, znancem in
balinarjem
EMIL KUKOVEC
z družino
MT PRITCHARD

Vsem članom in prijateljem
Triglava ter rojakom doma
in po svetu
PETER KROPE
z družino
CABRAMATTA

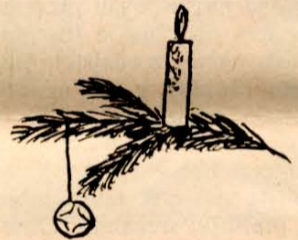
Vsem osebnim prijateljem
in rojakom
DANICA IN LOJZE MOGE
HOXTON WEST

Vsem, ki vas poznamo, kot
tudi ostalim rojakom
VINCE FRIŠČIČ
z družino
NORTH RICHMOND

Vsem poznanim in nepozna-
nim rojakom v Avstraliji in
doma
MARTA SMUK
MT. PRITCHARD

Najlepše želje vsem prija-
teljem in slovenskim rojakom
ŠTEFAN ŽEKŠ
z družino
SMITHFIELD

Vsem rojakom, posebno tis-
tim, s katerimi sva se v tem
letu ponovno srečala
MARIJA IN MIRKO
RITLOP
z družino
EARLWOOD

Vsem prijateljem v Avstraliji
pošilja božične in novoletne
pozdrave
GIZELA CILENŠEK
N. BL. A/III
63252 ROGATEC —
SLOVENIJA

SVOJIM ČLANOM IN PRIJATELJEM, KOT TUDI ROJAKOM V SVETU IN V DOMOVINI ŽELIJO
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO LETO 1979 ODBORI:

Triglav kluba
Balinske sekcije
Triglavske dopolnilne šole

Triglav Community Centre
Mladinskega odseka

Triglav Pty. Limited
Moškega in mešanega zbora

DECEMBRA ELANOVA TOVARNA V AVSTRIJI

— Majhni svetovni proizvajalci smuči drug za drugim propadajo. Po nekaterih predvidevanjih bo čez pet, šest let na svetovnem tržišču smuči le še nekaj proizvajalcev, ki pa bodo vsak zase lahko letno izdelali milijon parov smuči. Največja jugoslovanska tovarna smuči in smučarske opreme begunjski Elan, ki bo letos izdelala 360.000 parov smuči, namerava z investicijami v Begunjah, avstrijski Brnici pri Beljaku in tovarno v švedskem kraju Haparandi do 1980. leta izdelati letno do 800.000 parov smuči. Elan bo tako ponovno postal tretji največji svetovni iz-

delovalec smuči.

Tovarna športnega orodja Elan bi lahko že letos krepko povečala izvoz predvsem v ZDA, Švico in Zahodno Nemčijo samo, če bi imeli dovolj smuči. Čeprav bodo izdelali 245.000 parov alpskih smuči in jih bo doma ostalo le 80.000 parov, je to premajhna proizvodnja tako za domači trg (po naročilih trgovcev sodeč, bi jugoslovansko tržišče letos potrebovalo najmanj 100.000 parov smuči) kot za potrebe v tujini.

Prav zaradi tega so v Begunjah pričeli graditi nove proizvodne hale, ki bodo imele 4000 kvadratnih metrov prostora. Ta investicija, ki stane 60 milijonov dinarjev, bo dokončana konec prihodnjega leta.

V švedskem mestu Haparandi te dni že teče proizvodnja v Elanovem obratu, ki zaposluje 35 delavcev. Izdelovali bodo tekaške smuči in dva cenejša modela alpskih smuči. Letno naj bi izdelali 60.000 parov smuči.

V avstrijski vasi Brnica pri Bljaku potekajo zadnja dela pri gradnji nove Elanove tovarne smuči, kjer bo poizkusna proizvodnja stekla že konec leta. V Elanu računajo, da bo že prihodnje leto prišlo iz te tovarne 180.000 parov smuči. Izdelovali naj bi smuči iz razreda CR in krajše smuči, namenjene predvsem izvozu v ZDA. Tovarna bo zaposlovala 100 delavcev.

POTNIŠKA AGENCIJA

GIMINI

TRAVEL SERVICE

član

I.A.T.A., A.P.A.C., A.F.T.A.

65 Belmore Rd.,

RANDWICK, N.S.W.

Vam nudi izredne ugodnosti pri potovanju z ladjami ali letali. Organizira tudi skupinska potovanja.

Sales representative:

Yarie Nikolic, telefon 42 1249

A R E N A

TRAVEL AGENCY AND RECORD BAR

334 PARRAMATTA ROAD, STANMORE, 2048,

Tel.: 560 5216, a.h. 560-8149

Naše usluge so:

Brezplačno urejemo Vaše dokumente: potne liste, vize, rojstne liste, carinska potrdila, polnomočja, prihod Vaših sorodnikov in prijateljev in druge podobne usluge.

Smo zastopniki vseh letalskih družb in knjižimo po Vaši izbiri! Urejujemo vse, kar je v zvezi z Vašim potovanjem v domovino ali iz domovine ali v katerokoli mesto ali deželo na svetu. Seveda najhitrejše in najkrajše potovanje v staro domovino pa je z letali Qantasa in Jata!

Da bi se lažje sporazumeli v slovenskem jeziku, se obračajte na našega izkušenega strokovnjaka v potovalnih zadevah

LOJZETA KOŠOROKA

njegov naslov je:

25 GOULD AVENUE, PETERSHAM 2049

Tel.: (Sydney) 560 8149

In zakaj se je Elan odločil postaviti tovarno smuči v Avstriji? Gorenjska je deficitarna glede nove delovne sile. Če že v Elanu dobijo delavce, jih dobijo predvsem iz drugih republik. Takšen "uvoz" pa za seboj potegne celo paleto socialnih problemov (stanovanja, šole, vrtci), ki pa jih Elan ni več v stanju vse reševati

Kot drugo v Elanu trdijo, da je Brnica v Avstriji v neposredni bližini Begunj. Tako režijskih služb praktično ne bodo potre-

bovali, ker bodo vse lahko postavili pač v Begunjah. Brnica je celo bližja kot Elanov obrat v Podpreski pri Kočevju, kjer letno izdelajo 60.000 parov lesenih smuči.

Večino surovine za izdelovanje poliuretanskih smuči Elan uvaža iz Avstrije. Te uvozne premije pa znašajo kar od 30 do 40 odstotkov in jih tudi z izvozom ne morejo v celoti pokriti. To je verjetno tudi glavni razlog za gradnjo te tovarne v Avstriji, saj bo celotna proizvodnja namenjena prav izvozu.

YUGOSLAV

AIRLINES

Najkrajša in najenostavnejša pot domov je z J.A.T.-om.

Letala jugoslovanske letalske družbe imajo direktno zvezo med Sydneyem in Beogradom. Odlet iz Sydneya vsak četrtek ob 4.15 h popoldne in vsako nedeljo ob istem času.

Vsa pojasnila lahko dobite pri vašem potniškem agentu ali pa v pisarni.

YUGOSLAV AIRLINES

126 Phillip Street, SYDNEY telefoni 221-1666

Za rezervacije telefonirajte na: 221-2199.

Pisarna je odprta od 9h zjutraj do 5.30 h popoldne, kakor tudi ob sobotah dopoldne med 9. in 12. uro.

Rojaki v Victoriji in Meulbourne imajo na razpolago naše urade na

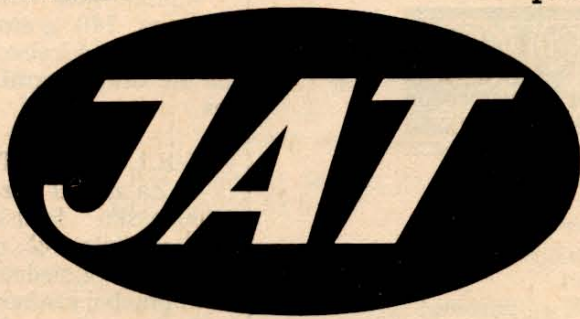
124 Exhibition St., MELBOURNE

Tel.: rezervacija 63-6017

prodaja kart 63-6191

111 St Georges Terrace

PERTH — Tel.: 322-2032 ali 322-2932

Hladilniki znamke Pacific iz Velenja

Postavi še danes košček domovini v svoj dom

Ime Gorenje je postalo legenda poslovne uspešnosti in evropske dovršenosti s svojimi gospodinjskimi aparati, ki se uporabljajo širom Evrope in Amerike. V širokem izboru gospodinjskih aparatov je tudi program hladilnikov in zmrzovalnikov, ki jih Gorenje plasira na tem tržišču pod avstralsko znamko Pacific by Gorenje. Enovratni hladilniki so na razpolago v velikosti od 90 — 290 litrov. 250 litrski dvovratni hladilnik je posebnost v disignu in kvaliteti funkcije. Torej, če mislite imeti košček domovine v svojem domu nabavite Pacific by Gorenje — legenda evropske dovršenosti.

Pacific 10
(model H 102 B)

Elegantni dvovratni hladilnik/zmrzovalnik z avtomatskim odtajevanjem v hladilnem prostoru in odlikami kot so: tanke stene s poliuretansko izolacijo, pokritim prostorom za mlečne proizvode, štiriveznim zmrzovalnim prostorom s temperaturo — 24°C in drugimi vrtilinami, predstavlja skupaj s konkurentno ceno idealni kompaktni dvovratni hladilnik.

Pacific 11
(model H 728)

Je družinski 290 litrski hladilnik, ki mu s pritiskom na gumb avtomatično odvzamete odvišni led. Vsebuje polnoširinski zmrzovalnik, oddelek za meso, poseben prostor za shranjevanje mlečnih izdelkov, obširen prostor za steklenice in še mnogo drugega. Pacific 11 je velik in med kompaktnimi hladilniki.

Hladilniki in zmrzovalniki znamke Pacific so na prodaj v vseh večjih trgovinah širom Australije z enoletno polno garancijo za hladilni sistem so vključeni v ceni.

Poglejte si še danes svoj bodoči družinski hladilnik pri . . .

PACIFIC
by gorenje
A LEGEND IN EUROPEAN EXCELLENCE

Nasi hladilniki so vam na razpolago pri:
NORMAN ROSS — Sydney
WALTONS LTD. — Sydney
BURKE'S BARN — Hobart
STEWARTS WAREHOUSE — Brisbane
GODFREYS PTY. LTD. — Adelaide
PAVLIDIS DISCOUNTS — Melbourne

NAGRADE BORŠNIKOVEGA SREČANJA

— Ob sklepu letošnjega Boršnikovega srečanja slovenskih gledališč so v Mariboru podelili priznanje te prireditve. Nagrado za življenjsko delo v gledališču je prejel igralec Maks Furijan. Maks Furijan ima za seboj dolgo in nenehno živahno gledališko pot. Nastopal je domala po vseh jugoslovanskih odrih, petdesetletnico svojega gledališkega dela pa je slavil leta 1973.

Med srečne trenutke Furijanovega igralskega je treba šteti vlogo Župnika v znameniti Janovi predstavi Cankarjevih "Hlapcev", s katerimi je slovensko gledališče nastopilo v Parizu (1956), nadalje vlogo igralca Kneza v Jovanovičevem "Tumorju" — interpretacija, za katero je leta 1976. leta prejel Sterijino nagrado za igralski dosežek. Maks Furijan je priznanje prejel kot živ, ustvarjalni igralec, saj je tudi na Boršnikovem srečanju nastopal v Glejevi predstavi "Srebrne nitke". Od ustanovitve igralske akademije v Ljubljani tu poučuje umetnost odrske maske.

Za najboljše dosežke je žirija ocenila Jožice Avbelj interpretacijo Donje Rosite v istoimenski drami F.G. Lorce (MGL), Borisa Juha upodobitev Leona v Krleževem delu "Gospoda Glembajevi" (Drama SNG), Petra Ternovška interpretacijo Alana Stranga v P. Shafferja "Syuusuu" (SNG Maribor), Zvoneta Šedlbauerja režijo drame "Donja Rosita" (MGL), kostumografski delož Mije Jarčeve v "Donji Rositi", Mete Hočevar sceno v "Čarovnici iz Zgornje Davče" (SLG Celje), Slednja predstava je po razsodbi žirije prejela tudi priznanje kot najboljša predstava BS 78.

PRENOVLJENA "EVROPA"

— Po sedmih mesecih prenavljanja so v Ljubljani ponovno odprli kavarno Evropo, ki jo je 1867 zgradil Luka Tavčar, in je bila po desetletjih različnih gostov in gospodarjev, resnično potrebna temeljite obnove. Zadnja leta je kazala slab videz.

Ob obogateni gostinski ponudbi (slasčice in ajdove specialitete bomo naročiti tudi na dom) pa natakariji v kavarni "Evropa" obljublajo tudi dobro postrežbo.

"Evropo" bodo začeli odpirati ob 7.30, ko bodo začeli streči v slaščičarni. Uro kasneje bo odprta gostilnica Ajda, ob 10. uri pa kavarna. Kavarna bo (od 9. do 23. ure) odprta tudi ob nedeljah. Gostje bodo lahko poseleli v slaščičarni do 21. ure, v "Ajdi" še uro dlje, najdalj — do 23. ure — pa bodo stregli v kavarni.

V prenovljeni "Evropi" je prostora za 240 gostov, zanje pa bo skrbelo 54 kuharjev, natakarijev in drugih gostinskih delavcev.

NOVE LINIJE JAT V TUJINO

— Za zimski vojni red je jugoslovansko letalsko podjetje JAT vpeljalo več novosti, med katerimi bo v mednarodnem prometu posebej zanimivo, da bo na liniji Beograd — Ljubljana — New York letel boeing 707, vse dokler sredi decembra ne bodo

vključili v promet širokotrupnega letala DC-10.

Poleg tega bodo ob ponedeljkih in petkih odprli linijo Beograd — Zagreb — Madrid. Namesto linije Ljubljana — Zuerich bodo uvedli let iz Ljubljane prek Zuericha v Amsterdam ob torkih in ob sobotah. Na medcelinskih linijah bo letel DC-10. Z uvedbo boeinga 727 na poletih do Stockholma in Rima pa se bo povečalo število razpoložljivih sedežev za potnike.

Na linijah, ki povezujejo Beograd z Zagrebom, Splitom in Titogradom, so povečali število poletov. Podobno je na liniji Zagreb — Split, medtem ko sona liniji Beograd — Ljubljana povečali število poletov v zgodnjih popoldanskih urah. Z večjim številom poletov bo Ljubljana povezana tudi z Dubrovnikom.

JUGOSLOVANSKE ŽELEZNICE NAJAVLJAJO NOVE VLAKE

— Novi vojni red bo stopil v veljavo konec maja prihodnjega leta in zanj je pripravljenih 15 novih elektromotornih vlakov z zmogljivostjo po 300 sedežev in prav tako nekaj deset spalnikov in ležalnikov.

Od maja 1979 bodo združili vlake "Istanbul" in "Marmara expres" (Istanbul expres). Vozil bo od Muenchna ali Frankfurta preko Avstrije, Jugoslavije in Bolgarije do Istanbula. Vlak "Meridian expres", ki vozi iz Malmoeja, bo šel vse do Bara skozi vse leto (sedaj vozi ta vlak do Bara med poletjem, v ostalem obdobju samo do Beograda). Vlak "Metropolis expres" (Muenchen-Atene) bo vozil vse leto čez Kosovo. Po tej poti vozi ta vlak zdaj od konca septembra do konca maja, poleti pa preko Niša. Tako bo pokrajina Kosovo dobila neposredno železniško zvezo z zahodnoevropskimi državami.

JUGOSLAVIJA RAZSTAVLJA V AMERIKI

NEW YORK — V New Yorku so odprli razstavo jugoslovanskega blaga za splošno porabo, namenjenega ameriškemu trgu.

Po nedavnem uspešnem obisku jugoslovanske gospodarske delegacije v ZDA so ugotovili, da razstava sodi v okvir prizadevanj jugoslovanskih proizvajalcev, da bi povečali obseg izvoza na ameriški trg in ga tudi popestrili.

Razstavo je odprl generalni konzul SFRJ v New Yorku Vasa Vesković. Svoje blago je razstavilo 94 proizvajalcev. Na okoli 300 kvadratnih metrih so med drugim razstavili različne vrste vin, žganih pijač, tobaka, vloženo sadje in zelenjavo in slaščičarske izdelke, kristal, veliko izbiro tkanin, izdelke črne metalurgije in kovinsko-predelovalne industrije.

Na otvoritvi razstave so bili navzoči veleposlanik SFRJ v ZDA Dimče Belovski, stalni predstavnik SFRJ v Združenih narodih veleposlanik Miljan Komatina, predstavniki mesta New York in številni ameriški poslovni moške.

Iz New Yorka se bo razstava jugoslovanskih izdelkov preselila v Boston, Chicago in Saint Louis.